Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Sciences

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 7, Sayı: 47, Ağustos 2020, s. 572-581

ISSN: 2149-0821 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/SOBIDER.45685>

Doç.Dr. Mustafa KARADAĞ

Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

Atakan AKSU

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Doktora Öğrencisi, atakanaksu23@gmail.com

Doç. Dr. Süreyya Yonca SEZER

Munzur Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi

FUTBOL HAKEMLERİNİN İŞ DOYUMU VE SÜREKLİ KAYGI DÜZEYLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet

Bu çalışma ile futbol hakemlerinin iş doyum ve sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Elazığ, Diyarbakır ve Malatya ilindeki 190 Futbol hakemi oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu hakemler içinden faal olarak hakemlik yapan rasgele seçilen 100 hakemden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan Futbol hakemlerinin demografik bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu (medeni durum, mesleği, eğitim durumu, Klasman) ikinci bölümde ise Minnesota İş Doyum Ölçeği 1-5 arasında puanlanan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek puanlamasında, Hiç memnun değilim; 1 puan, Memnun değilim; 2 puan, Kararsızım; 3 puan, Memnunum; 4 puan, Çok memnunum; 5 puan olarak değerlendirilmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Minnesota İş Doyum Ölçeği içsel, dışsal ve genel doyum düzeyini belirleyici özelliklere sahip 20 maddeden oluşmaktadır. Sürekli kaygı düzeylerini incelemek için ise Spielberger (1970) tarafından geliştirilen sürekli kaygı ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Öner ve Le Compte tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek 20 maddeli bir ölçektir. 41 likert tipi derecelendirilmiştir. 4'e yaklaştıkça sürekli kaygı puanlarının arttığı, bunun tam tersi 1'e yaklaştıkça da azaldığı kabul

edilmektedir. Ölçekten elde edilen puanlar kuramsal olarak 20 ile 80 arasında değişir. Büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan düşük kaygı seviyesini ifade etmektedir. Araştırmada elde verilerin analizi için SPSS 22 paket programı kullanılmış olup % Frekans, İndependet Samples T Test, One Way Anova Testleri uygulanmıştır. Anlamlılık düzeyi ise $P < 0,05$ olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak; Futbol hakemlerinin iş doyumu ölçeğinin alt boyutları ve sürekli kaygı düzeyleri değerlerinin ortalamasının üstünde olduğu saptanmıştır. Futbol hakemlerinin kaygılı olduğu söylenebilir. Yaptığımız çalışma ile futbol hakemlerinin hakemlik mesleğine bakış açısını değiştireceği ve daha sonra yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Futbol, Hakem, İş Doyumu, Kaygı.

EVALUATION OF THE JOB SATISFACTION AND CONTINUOUS ANXIETY LEVELS OF FOOTBALL REFERENCES

Abstract

With this study, it was aimed to determine the job satisfaction and trait anxiety levels of soccer referees. The universe of the research consists of 190 Football referees in Elazığ, Diyarbakır and Malatya. Its sample is composed of 100 arbitrarily selected referees from among these referees who actively act as the referee.

In order to determine the demographic information of the trainers participating in the study, the personal information form (marital status, profession, educational status, classification) is a five-point Likert-type scale scored between 1-5 in the Minnesota Job Satisfaction Scale in the second part. In scale scoring, I'm not satisfied at all; 1 point, I'm not satisfied; 2 points, I'm indecisive; 3 points, Satisfied; 4 points, I am very satisfied; It is evaluated as 5 points. There are no reverse scored items in the scale. The Minnesota Job Satisfaction Scale consists of 20 items that determine the level of intrinsic, extrinsic and general satisfaction. The trait anxiety scale developed by Spielberger (1970) was used to examine the trait anxiety levels. The scale was adapted to Turkish by Öner and Le Compte. The scale is a 20-item scale. The lek is 41 Likert type graded. It is accepted that trait anxiety scores increase as they approach 4 and decrease as they approach 1. The scores obtained from the scale theoretically vary between 20 and 80. Big score means high anxiety level, small score indicates low anxiety level. SPSS 22 package program was used for the analysis of the data obtained in the study and % Frequency, Index Samples T Test, One Way Anova Tests were applied. The significance level was evaluated as $P < 0.05$.

As a result; It was determined that the sub-dimensions and trait anxiety levels of the football referees' job satisfaction scale were above the average. It can be said that football referees are anxious. It is thought that with our work, football referees will change their perspective on the refereeing profession and will contribute to the work done later.

Keywords: Football, Referee, Job Satisfaction, Anxiety.

GİRİŞ

Futbol, dünyadaki en çok seyircinin kitleleri peşinden sürüklediği evrensel bir spor haline geldi (Çağlayan ve Fişekcioğlu 2004). Bu nedenle hakemin verdiği kararlar, maçın sonucunu doğrudan etkilediği için futbolda büyük önem taşımaktadır. Hakemin rolü, bir futbol maçını Fair Play ilkeleri dahilinde güzel, heyecan verici hale getirmede veya düzensiz, olaylı, çalkantılı bir atmosferde oynamada son derece önemlidir.(Efe ve ark 2008)

Futbol hakemlerinin bir maçta başarılı olabilmeleri için gerekli fiziksel performansların yanı sıra, kurallar bilgisi, insan ilişkileri, yönetim ve organizasyon, vücut dilinin etkin kullanımı, kriz yönetimi gibi birçok konuda aldıkları eğitimin etkinliği her aşamada kontrol edilebilir ve geliştirilebilir.(Kayışlıoğlu ve ark. 2008)

Hakemlik mesleği; oyun bilgisi, oyunu okuma, iletişim ve değerlendirme gibi çeşitli özellikleri gerektirir. Hakemler, yarışmanın en belirleyici unsurlarından biri, oyun kurallarının sembolü, hak ve adalet ve dürüstlüktür. Hakemin kararlarındaki hata oranını düşürmek için doğru zamanda ve doğru yerde pozisyonlara yakın olmaları gerekir (Cengiz ve ark. 2008).

Hakemlerin doğru yerde olması için belirli bir efor sarf etmesi ve sağlıklı olması gerekir. Spor ve fiziksel aktivitenin bedensel sağlık üzerindeki olumlu etkilerine ek olarak, ruh sağlığı bakımından olumlu katkıları vardır. Yapılan çalışmalara bakıldığında, bu alandaki çalışmaların daha çok yetişkin döneme ait olduğu görülmüştür. Son yıllarda fiziksel aktivitelerin benlik algısı, akran ve veli ilişkileri ve akademik başarı üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Genel olarak kaygı, bireyin tehdit edici bir durum karşısında hissettiği tedirginlik hali olarak tanımlar (Scovel 1991; Işık, 1996). Olumsuz özelliklerine rağmen, kaygı aynı zamanda organizmanın uyarıcı, koruyucu ve motive edici özelliklerine sahiptir. Kendini yaralanma, ağrı, cezalandırma, ayrılık, hayal kırıklığı, endişe uyandırma, önlem alma gibi durumlara hazırlayabileceği ve olumsuz problemlerle karşılaşması duru-munda, koruyucu ve başarısız olmak ve daha fazlasını ifade etmek için motive olurlar. Bu özellikler nedeniyle, Allwright ve Bailey (1991) kaygının önlenecek böyle bir duygu ol-madığını savunuyorlar. Bununla birlikte, öğrenme sürecini zorlaştıran ve başarıyı engelle-yen olumsuz kaygı ile kişilerin doğal eylemlerinin üstünde başarıya tırmanmasına neden olan olumlu kaygı arasında ayırım yapmak gerekmektedir (Scovel 1978).

Hakemlik, ülkemizde genellikle ikinci bir iş olarak yapılmaktadır. Durum böyle olunca kalıcı bir gelir kaynağı olmadığı için yöneticilerin atama sırasındaki tutum ve davranışları, diğer personel ile ilişkileri ve yöneticilerin bireysel yönetimindeki performansı o kurumun devamlılığı açısından önemlidir bu durum hakemlerin iş doyum ve tatminini oldukça etkilemektedir.(Savucu ve ark. 2008).

Bu çalışma ile futbol hakemlerinin iş doyum ve sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL METOD

Bu çalışma ile futbol hakemlerinin iş doyum ve sürekli kaygı düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın evrenini Elazığ, Diyarbakır ve Malatya ilindeki 190 Futbol hakemi oluşturmaktadır. Örnekleme ise bu hakemler içinden faal olarak hakemlik yapan rasgele seçilen 100 hakemden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılan futbol hakemlerinin demografik bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu (medeni durum, Mesleği, eğitim durumu, Klasman) ikinci bölümde ise Minnesota İş Doyum Ölçeği 1-5 arasında puanlanan beşli likert tipi bir ölçektir. Ölçek puanlamasında, Hiç memnun değilim; 1 puan, Memnun değilim; 2 puan, Kararsızım; 3 puan, Memnunum; 4 puan, Çok memnunum; 5 puan olarak değerlendirilmektedir. Ölçekte ters puanlanan madde bulunmamaktadır. Minnesota İş Doyum Ölçeği içsel, dışsal ve genel doyum düzeyini belirleyici özelliklere sahip 20 maddeden oluşmuştur. 1. Alt Boyut (İçsel doyum): 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 20 maddelerden oluşmuştur. Başarı, tanınma veya takdir edilme, işin kendisi, işin sorumluluğu, yükselme ve terfiye bağlı görev değişikliği gibi işin içsel niteliğine ilişkin tatmin karlılıkla ilgili öğelerden oluşmaktadır. Bu boyutun maddelerinden elde edilen puanlarının 12'ye bölünmesi ile İçsel Doyum puanı elde edilmektedir. 2. Alt Boyut (Dışsal doyum): 5, 6, 12, 13, 14, 17, 18, 19 maddelerinden oluşmuştur. İşletme politikası ve yönetimi, denetim şekli, yönetici, çalışma ve astlarla ilişkiler, çalışma koşulları, ücret gibi işin çevresine ait öğelerden oluşmaktadır. Bu boyutun maddelerinden elde edilen puanların toplamının 8'e bölünmesi ile dışsal doyum puanı bulunur. Genel doyum ölçekte bulunan tüm maddeler olan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 numaralı maddeleri içermektedir (Yelboğa 2007). Sürekli kaygı düzeylerini incelemek için ise Spielberger (1970) tarafından geliştirilen sürekli kaygı ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin Türkçeye uyarlanması Öner ve Le Compte tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek 20 maddeli bir ölçektir. 1'le 41 likert tipi derecelendirilmiştir. 4'e yaklaştıkça sürekli kaygı puanlarının arttığı, bunun tam tersi 1'e yaklaştıkça da azaldığı kabul edilmektedir. Ölçekten elde edilen puanlar kuramsal olarak 20 ile 80 arasında değişir. Büyük puan yüksek kaygı seviyesini, küçük puan düşük kaygı seviyesini ifade eder. Puanlar yüzdelik sırasına göre yorumlanırken de aynı durum geçerlidir. Yani düşük yüzdelik sıra (1, 5, 10) kaygının az olduğunu gösterir. Uygulamalarda belirlenen ortalama puan seviyesi 36 ile 41 arasında değişmektedir. Araştırmada kullanılan 20 maddelik Sürekli Kaygı Envanteri genel güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Buna göre araştırmada kullanılan Sürekli Kaygı Envanteri'nin Cronbach's Alpha değeri $\alpha = .849$ olarak yüksek derecede güvenilir bulunmuştur (Öner ve Le Compte 1985).

VERİLERİN ANALİZİ

Çalışmadaki verilerin analizi ve bulunan sonuçların hesaplanmasında SPSS 22,0 istatistik programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit etmek için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) testleri sonucunda araştırmanın verilerinin parametrik olduğu saptanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde % Frekans, İndependet Samples T Test, One Way Anova Testleri uygulanmıştır. Yapılan analizlerde anlamlılık düzeyi $P < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo1. Futbol hakemlerinin demografik özellikleri

Değişkenler	Kategori	F	%
Medeni Durum	Bekar	62	62
	Evli	38	38
	Toplam	100	100,0
Mesleği	Devlet memuru	38	38
	Özel	62	62
	Toplam	100	100
Eğitim Durumu	Lise	46	46
	Lisans	29	29
	Lisansüstü	25	25
	Toplam	100	100,0
Hakemlik klasmanı	İl hakemi	64	64
	Bölgesel Hakem	36	36
	Toplam	100	100,0

Tablo 1’de Çalışmaya katılan futbol hakemlerinin demografik özelliklerinin frekans analizine ve yüzde değerleri verilmiştir. Tablo incelendiğinde katılımcıların %62’si bekar, %38’si evli futbol hakemlerinden oluşmaktadır. Futbol hakemlerinin %38’si devlet memuru, %62’si ise özel şirkette çalışan hakemlerden oluşmaktadır. Hakemlerin eğitim durumuna bakıldığında %46’ü lise, %29’si lisans, %25’ü ise lisansüstü olarak öğrenim görmüştür. Futbol hakemlerinin klasmanına bakıldığında % 64’ü il hakemi ve %36’sı ise bölgesel hakem olarak görev yapmaktadır.

Tablo 2: Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeği ve sürekli kaygı düzeylerinin medeni duruma göre analizi

İndependet Samples T Test					
Alt Boyutlar	Medeni Durum	N	Mean	SS	P
İçsel Doyum	Bekar	62	3,543	,4875	0,012 *
	Evli	38	3,157	,6471	
Dışsal Doyum	Bekar	62	2,912	,6248	0,020*
	Evli	38	3,242	,4965	
Genel Doyum	Bekar	62	2,945	,6221	0,121
	Evli	38	3,012	,5875	
Sürekli Kaygı Düzeyleri	Bekar	62	3,178	,5127	0,145
	Evli	38	3,241	,4745	

Tablo 2 incelendiğinde Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeğinin medeni duruma göre analizinde İçsel doyum ve Dışsal doyumda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05).

Genel Doyumda ise herhangi bir anlamlılık olmadığı saptanmıştır. İş doyumu ölçeği analizine bakıldığında futbol hakemlerinin değerlerinin ortalamasının üstünde olduğu bulunmuştur. Futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeylerinin medeni duruma göre analizinde ise sürekli kaygı düzeyleri ve medeni durum arasında anlamlı bir fark olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$).

Tablo 3: Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeği ve sürekli kaygı düzeylerinin klasman değişkenine göre analizi

Independet Samples T Test					
Alt Boyutlar	Klasman	N	Mean	SS	P
İçsel Doyum	İl hakemi	38	3,211	,03317	0,297
	Bölgesel	62	3,140	,02902	
Dışsal Doyum	İl hakemi	38	3,1536	,02361	0,187
	Bölgesel	62	3,1332	,02214	
Genel Doyum	İl hakemi	38	3,194	,01671	0,612
	Bölgesel	62	3,062	,03994	
Sürekli Kaygı Düzeyleri	İl hakemi	38	2,875	,6952	0,021*
	Bölgesel	62	3,212	,3987	

Tablo 3 incelendiğinde Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeğinin klasman değişkenine göre analizinde İçsel Doyum, Dışsal doyum ve genel doyumda herhangi bir anlamlılık olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeylerinin klasman değişkenine göre analizinde ise klasman hakemleri arasında anlamlılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 4: Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeği ve sürekli kaygı düzeylerinin meslek değişkenine göre analizi

Independet Samples T Test					
Alt Boyutlar	Meslek	N	Mean	SS	P
İçsel Doyum	Devlet memuru	38	2,786	,4611	0,214
	Özel	62	2,875	,6952	
Dışsal Doyum	Devlet memuru	38	3,017	,4523	0,142
	Özel	62	3,214	,3647	
Genel Doyum	Devlet memuru	38	3,541	,4711	0,194
	Özel	62	3,412	,5147	
Sürekli Kaygı Düzeyleri	Devlet memuru	38	3,103	,2920	0,042*
	Özel	62	2,914	,4754	

Tablo 4' e bakıldığında Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeği meslek değişkenine göre analizinde içsel doyum, dışsal doyum ve genel doyumda meslek değişkeni arasında anlamlılık olmadığı bulunmuştur ($p>0,05$). Futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeylerinin meslek değişkenine göre analizinde aralarında anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 5: Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeği ve sürekli kaygı düzeylerinin Öğrenim durumuna göre Anova analizi

	Öğrenim Durumu	N	M	SS	F	P
Alt Boyutlar						
	Lise	46	3,478	,9545		
İçsel Doyum	Lisans	29	3,861	,9894	1,713	0,174
	Lisansüstü	25	3,715	,8751		
	Total	100	3,639	,9217		
	Lise	46	4,145	,7807		
Dışsal Doyum	Lisans	29	3,760	1,1289	1,875	0,181
	Lisansüstü	25	3,916	,7537		
	Total	100	3,966	,9397		
	Lise	46	3,6905	,40222		
Genel Doyum	Lisans	29	3,4510	1,04731	1,121	0,357
	Lisansüstü	25	3,7516	,92818		
	Total	100	3,6397	,92174		
Sürekli Kaygı	Lise	46	4,0588	,92649		
Düzeyi	Lisans	29	3,9542	,98437	0,413	0,631
	Lisansüstü	25	3,7857	,83315		
	Total	100	3,9663	,93979		

Tablo 5 incelendiğinde Futbol hakemlerinin İş doyumu ölçeği ve sürekli kaygı düzeylerinin Öğrenim durumuna göre anova analizinde aralarında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$)

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışma ile futbol hakemlerinin iş doyumu ve sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmaya katılan futbol hakemlerinin iş doyumu ve sürekli kaygı düzeyi puanları ortalamanın üstünde bulunmuştur. Çalışmamızda anlamlılık değeri ($p<0,05$) olarak alınmıştır. Çalışmamızda futbol hakemlerinin iş doyum ölçeğinin alt boyutlarında medeni durum değişkenine göre içsel doyum, dışsal doyumda anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Genel doyumda ise herhangi bir anlamlılık olmadığı bulunmuştur. Hayran ve Aksayan (1991) yılında yaptığı çalışmada iş doyumunun medeni durum değişkenine göre anlamlı olduğunu saptamışlardır (Hayran ve Aksayan 1991). Yaptığımız çalışma ile paralellik göstermektedir. Aksu ve ark. (2002) ile Bölüktepe (1993) yapmış olduğu çalışmada medeni durum değişkenine göre anlamlılık saptanmamış fakat ortalama değerlerinin yüksek olduğu tespit etmişlerdir (Aksu ve ark. 2000, Bölüktepe 1993). Bizim çalışmamızla benzerlik göstermemektedir. Futbol hakemlerinin iş doyum ölçeğinin alt boyutlarının klasman değişkenine göre analizinde klasman hakemleri arasında anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Karataş ve arkadaşlarının (2013) yılında yapmış olduğu çalışmada klasman hakemleri arasında anlamlı farklılık olmadığını saptamıştır (Karataş ve ark.2013). Çalışmamızla benzerlik göstermektedir. Futbol hakemlerinin iş doyum ölçeğinin alt boyutlarında meslek değişkenine göre yapılan analizinde alt boyutlar ile meslek değişkeni arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Piyal ve ark.(2000) yaptığı çalışmada meslekler arasında anlamlı farklılık olduğunu saptamışlardır (Piyal ve ark.2000) . Bezek (2011) yaptığı çalışmada özelde çalışan

kişilerin iş doyum puan ortalamalarının yüksek olduğunu bulmuştur (Bezek 2011). Aydın ve Kutlu (2001) araştırmasında çalışılan kurum ile iş doyumunda anlamlı farklılık saptamıştır. Yaptığımız çalışma ile benzerlik göstermemektedir (Aydın ve Kutlu 2001). Futbol hakemlerinin iş doyumunun alt boyutlarında eğitim durumu değişkeninde anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Aksu ve ark. (2002) yaptığı araştırmadaki araştırma grubundaki yöneticilerden öğrenim durumlarına göre, yüksek lisans ve doktora yapmış olanların, diğer öğrenim düzeyindeki yöneticilere göre “ücret” iş doyum etkeninden daha doyumsuz oldukları saptanmıştır (Aksu ve ark. 2002). Şuvağ (1996)’ın üniversite mezunu iş görenlerin iş doyumunda ve moral durumu araştırmasında, üniversite mezunu iş görenlerin iş doyumunda ve moral düzeylerinin oldukça düşük olduğunu belirtmiştir (Şuvağ 1996).

Futbol Hakemlerinin sürekli kaygı düzeyinin medeni durum değişkenine göre analizinde Sürekli kaygı düzeyinde anlamlı farklılık olmadığı saptanmıştır. Yapılan bazı çalışmalar da mevcut çalışmanın sonuçlarını destekler niteliktedir (Atıcı, 2014; Ekşi, 2006; Kaya ve Varol, 2004; Ocaktan, Keklik ve Çöl, 2002). Ancak Kartopu (2012) tarafından yapılan medeni durumun durumluk kaygı ve sürekli kaygı üzerine etkisini incelediği çalışmada ise bekarların kaygı düzeyinin evlilere göre daha yüksek olduğunu bulunmuştur (Kartopu 2012). Futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeylerinin klasman değişkenine göre anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır. Arslanoğlu ve arkadaşlarının (2010) voleybol hakemleri üzerinde yaptığı çalışmadaki kategori değişkenine göre kaygı düzeyleri arasında fark bulunmamasıyla paralellik göstermektedir. (Arslanoğlu ve ark. 2010). Ancak yine literatüre bakıldığında bu bulgulara karşı sonuçların olduğu tespit edilmiştir. Baldwin (2013) yaptığı bir araştırmada futbol hakemlerinin tecrübe kazandıkça yaşadıkları kaygının ve stresin azaldığı sonucuna ulaşmıştır (Baldwin 2013). Satman ve arkadaşları (2001) ise yaptıkları çalışmada C klasmanı olarak adlandırılan ve günümüzdeki adı bölgesel hakem statüsüne denk gelen futbol hakemleri ile aday ve il hakemleri arasında sürekli kaygı puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark tespit etmişlerdir. (Satman ve ark. 2001). Biçer (2011) yılında yaptığı çalışmada voleybolcuların kaygı düzeyleri arasında anlamlılık bulunmamıştır. (Biçer, 2011). Futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeyleri ile meslek değişkeni arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur. Bunun devlet memuru olan hakemlerin kadrolu olmasından dolayı kaygı düzeyleri arasında anlamlılık olduğu düşünülmektedir. Futbol hakemlerinin eğitim durumu ile sürekli kaygı analizine bakıldığında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır. Biçer ve ark. (2012) yılında yaptığı çalışmada öğrencilerin kaygı üzerindeki etkileri arasında anlamlı bir fark bulmuşlardır.(Biçer ve ark., 2012).

Sonuç olarak; futbol hakemlerinin iş doyum ölççeği ve sürekli kaygı düzeylerinin değerlendirilmesinde futbol hakemlerinin klasman, meslek ve eğitim durumunda anlamlı fark olmadığı tespit edilmiş, futbol hakemlerinin sürekli kaygı düzeylerine bakıldığında ise anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Yaptığımız çalışma ile futbol hakemlerinin hakemlik mesleğine bakış açısını değiştireceği ve daha sonra yapılan çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Aydın R, Kutlu Y, Hemşirelerde iş Doyumu Ve Kişilerarası Çatışma Eğilimi ile Olan ilişkisini Belirleme. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, Aralık, Sivas, 2001;5:2, 37-45.
- Aksu G, Acuner A, Tabak R. Sağlık Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı yöneticilerinin iş tatminine yönelik bir araştırma (ankara örneği). Ankara: Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, 2002 ;55:4-2
- Allwright, D., Bailey, K.M. (1991). Focus on the Language Classroom: An Introduction to Classroom Research for Language Teachers. Cambridge University Pres, Cambridge.
- Arslanoğlu E, Tekin M, Arslanoğlu C, Özmutlu İ (2010): Voleybol hakemlerinin çeşitli değişkenlere göre kaygı ve temel psikolojik ihtiyaç düzeylerinin incelenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7(2), 985-995.
- Atıcı, E. (2014). Elazığ merkeze bağlı acil sağlık hizmetleri istasyonları çalışanlarının durumluk/sürekli kaygı durumunun incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Baldwin CF (2013): The ref must be blind! Identifying preand postgame stresses of Australian sports referees and match officials. Sociology Study, 3(1), 13-22.
- Bezek Ö. Batman İl Merkezinde Bulunan Hastanelerde Görev Yapan Hemşirelerin GG Doyumları ve Örgütsel Bağlılıklarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2011.
- Biçer S.Y., (2011) Aerobik egzersizin genç erkek voleybolcularda kaygı ve kortizol sekresyonu üzerine etkisi International Journal of Sport Studies.1 (1), 1-3.
- Biçer, S.Y., Asghari, A., Kharazi, P., Asl N.S. (2012) Egzersizin Öğrencilerin Depresyonu ve kaygısı üzerindeki etkisi, Scholars Research Library, Annals of Biological Research, 3 (1):270-274
- Bölüktepe E.F. Kamu Örgütlerinde GG Tatmini. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İşletme Ana Bilim Dalı, 1993.
- Cengiz, R., Pulur, A., & Cengiz, Ş. Ş. (2008). Futbol Hakemlerinin Saldırganlık Tiplerinin Klasman Düzeylerine Göre İncelenmesi. Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(2), 78-88.
- Çağlayan, H. S., & Fişekçioğlu, İ. B. (2004). Futbol Seyircisini Şiddete Yönelten Faktörler. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (12), 127-142.
- Efe, M., Öztürk, F., & Koparan, Ş. (2008). Bursa İlindeki Faal Futbol Hakemlerinin Problem Çözme Ve Atılmanlık Düzeylerinin Belirlenmesi.
- Ekşi, F. (2006). Rehber öğretmenlerin okul iklimi algıları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Hayran O, Aksayan S. Pratisyen hekimlerde iG doyum. Toplum Ve Hekim Dergisi 1991; 6: 16-7

- Işık, E. (1996). Nevrozlar. Kent Matbaası, Ankara.
- Kartopu, S. (2012). Lise öğrenci ve öğretmenlerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Kahramanmaraş örneği). *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(2), 147-170.
- Kaya, M. ve Varol, K. (2004). İlahiyat Fakültesi öğrencilerinin durumluk-sürekli kaygı düzeyleri ve kaygı nedenleri (Samsun örneği). *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 17(17), 31-63.
- Kayıoğlu, B., Günay, M., & Kara, E. (2008). Faal Futbol Klasman Hakemlerinin Eğitim Süreçlerinin İncelenmesi Ve Beklenti Düzeyleri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(2), 104-112.
- Ocaktan, M., Keklik, A.ve Çöl, M . (2002) Abidinpaşa Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı sağlık ocaklarında çalışan sağlık personelinde Spielberger durumluk ve sürekli kaygı düzeyi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 55 (01), 21-28. doi: 10.1501/0000812
- Öner, N. ve Le Compte, A. (1985). Süreksiz Durumluk / Sürekli Kaygı Envanteri El Kitabı (2. Baskı). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları
- Piyal Yb, Piyal B, Çelen Ü. Sağlık Çalışanlarının GG Doyumu Farklılıklarının Hastaneler Ve Meslekler Temelinde Çözümlemesi. III. Ulusal Sağlık Kuruluşları Ve Hastane Yönetimi Sempozyumu Bildiri Kitapçığı. 2000: 20-35.
- Satman C, Öğülmüş S, Müniroğlu S (2001): Ankara ilindeki futbol hakemlerinin hakemlik seviyelerine göre sürekli kaygı durumlarının incelenmesi. II. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu, 11-12 Ekim 2001, İzmir.
- Savucu, Y., Zirek, O., Devecioğlu, S., Çınar, V. ve Orhan, S., (2008). Basketbol Hakemlerinin İş Doyum Düzeylerinin İncelenmesi, *e-Journal of New World Sciences Academy Health Sciences*. 169.
- Scovel, T. (1991) “The Effect of Affect on Foreign Language Learning: A Review of The Anxiety Research in” E.K. Horwitz and D.J. Young, *Language Anxiety*, 101–108. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Şuvağ Y. Üniversite Mezunu Çalışanların GG Doyumu Ve Moral Araştırması. (T.C.D.D. Örneği).*Bilim Uzmanlığı Tezi*, Ankara :Todaie Yayınları, 1996
- Yelboğa A., (2007) Bireysel Demografik Değişkenlerin İş Doyumu İle İlişkisinin Finans Sektöründe İncelenmesi *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), Aralık 2007